

Na cestě

Večer jsme se vydali na ten vylet do hor, a tak jsem celých pět dní Deana ani Carla neviděl. Babe Rawlinsová si vypůjčila na víkend auto od svého šéfa. Šaty a obleky jsme pověsili na okýnka a vyrazili do Central City. Řídil Ray Rawlins, Babe seděla vepředu a Tim Gray si hověl na zadním sedadle vedle mě. Poprvé jsem mohl vidět Skalisté hory zevnitř. Central City je staré dluhí městečko, které bylo kdysi nazvané „nejbohatší čtveřiční mlle na světě“, když se tu bandě dobrodruhů toulajících se v horách podařilo objevit opravdickou stříbrnou žílu. Zbohatli přes noc a na strmém svahu si mezi chajdama nechali vystavět překrásné malé divadlo. Přijela sem za nima i Lillian Russelová a všechny možné operní hvězdy z celé Evropy. Pak tu načas bylo mrtvo, dokud se energičtí mužové nadaní obchodním duchem nového Západu nerozhodli, že je třeba místo oživit. Vyblejskali divadýlko a každé léto sezavávali hvězdy Metropolitní opery na gala koncerty. Pro všechny to byla báječná dovolená. Hrnuli se sem turisté odevšad, včetně filmových hvězd z Hollywoodu.

Drápali jsme se stále vzhůru, až jsme se konečně ocitli v úzkých uličkách města, kde se motaly davy vyfíknutých návštěvníků. Vzpomněl jsem si na Majorova Sama a že měl Major pravdu. Major tam byl s náma taky. Na tváři svůj širokánský společenský úsměv, s kterým se točil na všechny strany, a s upřímným úžasem vzdychal a žasnul nad vším, co viděl. „Sale,“ vykřikoval a tahal mě za rukáv, „jen se na to město podívej. Představ si, že už před sto – sakra to ne, osmdesátí, vlastně šedesátí lety, že už měli Operu!“

„Jo,“ řekl jsem a napodobil jednoho z jeho hrdinů, „ale oni jsou tu taky.“ „Hovada,“ zaklel, ale s chutí vyrazil za zábavou s Betty Grayovou v objetí.

Babe Rawlinsová byla značně podnikavá blondýnka. Zjistila, že na konci města je jakýsi starý havířský barák, kde bysme my kluci mohli přes víkend přespávat; stačilo to jenom trochu vyklidit. Taky tam bude možné pořádat parádní mejdany. Byla to stará barabizna uvnitř zaneřáděná třicetimetrou vrtivou práchou; mělo to verandu a vzadu byla studna. Tim Gray a Ray Rawlins si vyrolovali rukávy a pustili se do uklizení, byla to pěkná fuška, která jim trvala celé odpoledne a protáhla se až do noci. Ale přinesli si na to basu piv, takže to docela odseřpalo.

Pokud šlo o mě, měl jsem to odpoledne doprovázet Babe do Opery. Kráčeki jsme zavěšeni do sebe a já měl na sobě Timův oblek. Nebylo to dlouho, co jsem přijel do Denveru jako vandrák, a teď jsem se nesl vyfíkněnej v parádním obleku s překrásnou elegantní blondýnkou po boku a ukláněl se

známým osobnostem a klábošil pod honosnými lustry ve foyeru. Co by tomu asi tak řekl Mississippi Gene, kdyby mě viděl.

Dávali Fidelia. „Ach, jaký to žal,“ naříkal baryton, když odsunoval skřipčící kamennou desku podzemní kobky. Bylo mi do breku. Tohle přesně byla i má představa o životě. Tak mě ta opera chytila, že jsem v tu chvíli úplně zapomněl na všechny trampoty svého láznivého života a ztratil se v mohutném vznešeném smutku Beethovenovy hudby a v bohatých rembrandových škálách operního libreta.

„No tak, Sale, jak se vám líbilo letošní představení?“ vyptával se pyšně Denver D. Doll venku na ulici. Nějakým způsobem souvisel s výbojem Opery.

„Ach, jaký žal, jaký to žal,“ odpověděl jsem. „Bylo to prostě fantastický.“ „Budu vás muset ještě seznámit s ansámblem,“ pokračoval v oficiálním tónu, ale bohuďák na to v tom zmatku zapomněl a zmizel.

Vrátili jsme se s Babe do havířského baráku. Svíknul jsem ten vohoz a pomohl klukům s uklizením. Byla to hrozná dřina. Roland Major seděl uprostřed přední místnosti, která už byla uklizená, a odmíral pomáhat. Na stolečku před sebou měl flašku piva a sklenici. Lířali jsme kolem něho s kbelky a košťaty a on se zatím dal do vzpomínání. „Ach, hoši, kdybyste tak byli se mnou a popíjeli cinzano a poslouchali drnkání na bandolu, to byste teprve viděli, co je to život. Potom to léto v Normandii, dřeváky, starý dobý calvados. Poslyš, Same,“ oslovil svého neviditelného kamaráda, „vyndejí už to víno z vody a podívej se, jestli se dost vychladilo, zatímco jsme chytali ryby.“ Jako vysřičený z Hemingwaye.

Zavolali jsme oknem na holky, které šly kolem po ulici. „Pojďte nám to sem pomoci uklidit. Večer je tu mejdan a jste všechny zvané.“ Přidaly se k nám. Za chvíli už jsme tam měli pěknou bandu pomocníků. Nakonec přišli i zpěváci z operního sboru, většinou samá mládež, a dali se taky do toho. Slunce už zapadlo.

Když jsme tu šichtu skončili, rozhodli jsme se, Tim, Rawlins a já, že se před tou velkou nocí musíme trochu předem upravit, a to jak zevně, tak i vnitřně. Šli jsme na druhou stranu města do penzionu, kde byly ubytovány operní hvězdy. Nocí bylo slyšet, že večerní představení právě začalo. „Zrovna v pravou chvíli,“ řekl Rawlins. „Vezmeš strojký a ručičky a ještě se trochu vyfěšákuješ.“ Vypůjčili jsme si i kartáče na vlasy a kolínskou a vodu po holení a takhle napakování jsme se přesunuli do koupelny. Všichni jsme se vykoupali a zpívali při tom jako cvoci.

„Není to vohromný,“ opakoval pořád Tim Gray, „že se tady rochníme v jejich koupelně a máme jejich ručičky a vodu po holení a elektrický strojký?“ Byla to bezvadná noc. Central City leží ve výšce víc než tři tisíce metrů nad mořem, takže nejdřív se člověk opije už jenom z toho řídkého vzduchu, pak na vás padne únava a srdce se rozbuší jako v horečce. Úzkou temnou uličkou jsme se škobrali k osvětlené části města kolem Opery; pak jsme to

vzali oštie doprava a zapadli do jednoho ze starobylych saloonů s ltracima dverma. Věšina turistů byla v Opeře. Začali jsme několika tupláky piva. Měli tam mechanické piano. Zadníma dverma byly vidět měsícem zalité svahy hor. Zahulákal jsem: „Juchej!“ Noc mohla vypuknout.

Pospíchalí jsme zpátky do našeho havříského baráčku. Všechno se chystalo na ten velké mejdan. Holky, Babe a Betty, ukuchtily na posilěnou pátku s fazolema a pak jsme začali tancovat a popíjet, pro jistotu napřed nejdřív pivo. Skončilo divadlo a dovnitř se nahrnula neuvěřitelná spousta mladých holek. Rawlins a Tim a já jsme jenom otlzli ry. Drapli jsme po nich a tancovali. Jen tak, bez muziky. Začínalo tam být pěkně těsno. Lidi přinášeli další flašky. Vypadli jsme na moment ven a taky jsme něco sehnali. Bylo to celý čim dál tím víc mišuge. Přál jsem si, aby tady byl Dean a Carlo – ale pak jsem si uvědomil, že by sem nezapadli a že by tu byli nešťastní. Oni jsou jako ten chlápek s deskou z věžeňské kobky a žalem, který vychází z podzemí, zmlácení hipsteri Ameriky, nová beatnická generace, ke které pomalu začínám taky patřit.

Pak přišli kluci ze sboru. Začali zpívat „Sladkou Adelina“. Zpívali dokonce i takové věty jako „Vole, podej sem to pivo,“ a „Na co čekáš, tlamo protáháá“, a senzáční dlouhé barytonové kvilivé „Fi-dé-jióó!“ „Ach, jaký žal,“ zpíval jsem zas já. Holky byly moc fajn. Nechal se zatáhnout vzadu na dvorek a muchlovaly se s náma rovnou a bez velikých cavyků. Uvnitř byly v několika místnostech i postele, špinavé, zaprášené, a na jedné z nich jsem seděl s jednou z těch kočiček a povídali jsme si, když najednou dovnitř vrhla banda mladých uvaděčů z Opery a hned a bez jakýchkoliv patřičných dohodů a gest se na všechny ty holky vrhli a začali je líbat a podobně. Oplli, uválení, rozeřvaní pubertáci – podářilo se jim zkrátit celý mejdan. Během pěti minut byly všechny buchy pryč a bájěčný bratrský večírek se zvrtnul v hulákání a mlácení pivníma flaškama.

Rozhodli jsme se s Timem a Rayem, že půjdeme do baru. Major už byl pryč. Babe a Betty už byly taky pryč. Vymotali jsme se do noci. Celý bar byl od pulu až ke stěně natřískanej bandou z Opery. Nade všema tam vyřával hlas Majora. Rozpálený obrylíený D. Doll si se všema potřásal rukou a neustále vykřikoval: „Dobry odpoledne, jakpak se máte?“, a když přešla půlnoc, změnil to na: „Dobry odpoledne, japak se máš?“ V jednu chvíli jsem ho zahlídnul, jak kamisi odchází s jakousi celebritou. Za moment se vrátí a vlekl s sebou ženu ve středních letech, hned nato zas stál před vchodem na ulici a bavil se se dvěma mladými uvaděči. A za minutu už si potřásal rukou se mnou, aniž mě poznal, a říkal: „Chlapče, šťastný Nový rok.“ Nebyl ani tak opilý z alkoholu, jako spíš z toho, co zbožňoval – z celé té spousty kolotajících lidí. Každý ho znal. „Šťastný Nový rok,“ vykřikoval a občas: „Veselé Vánoce.“ Nic jiného. Na Vánoce zas bude všem přát vše nejlepší k svátku Věch svatých.

V baru byl i jakýsi tenor, kterého si všichni notně považovali; D. Doll mě nutil, abych se s ním šel seznámit, a já se z toho snažil vykroutit; jmenoval se D'Annunzio nebo tak nějak, a měl s sebou svou ženu. Seděl u stolu a tvářili se kysele. U barového pulu postával nějaký turista z Argentiny. Rawlins do něj vrazil, aby udělal místo. Turista se otočil a něco zavřel. Rawlins mi podal svou sklenici a jednou ranou ho srazil ze stoličky na mosazné zábradlí, až ten chlápek ztratil na moment vědomí. Ozvaly se vykřiky; vypadli jsme rychle ven. Nastal takový zmatek, že se šerif nedokázal prodat davem, aby zjistil, kdo to udělal. Nikdo nebyl schopen Rawlinse identifikovat. Rozhodli jsme se změnit lokál. Po temné ulici vrátil Major. „Herzog, co se děje? Nějaká rvačka? Podejte mi ho sem!“ Ze všech stran se ozval smích. Rád bych věděl, co si o tom všem myslil Duch hor, a vzhledl jsem nahoru a uviděl měsíc pokrytý borovicemi a zahledl přízraky starých havříů a kroutil jsem nad tím hlavou. Na východ se tyčila mohutná hradba hor, hranice dvou povodí, a panovalo zde ticho rušené jen šepotem větru – a tím randálem, který jsme v naší úžlabince vyluzovali – a na druhou stranu spadal obrovský západní svah, který přecházel v rozsáhlou náhorní plošinu táhnoucí se až k Steamboat Springs, kde to všechno klesá dolů a je z toho poušť vedoucí přes stát Colorado až do Utahu. To bylo teď schované ve tmě, zatímco my se tady v tom horském zákoutí hašteřili a ječeli, my opli šilení Američani na tomhle parádním kousku země. Stáli jsme na sřeše Ameriky a nedokázali jsme nic jinýho než řvát – hulákat napříč noci až kamisi přes přerie daleko na Východě, snad až tam, odkud teď nejspíš přichází bělovlasý statec a přináší Slovo boží, a možná už tu bude každou chvíli a umlí nás.

Rawlins se toužil mermomocí vrátit do toho baru, kde se porval. Mně ani Timovi se tam moc nechělo, ale šli jsme. Rawlins se rovnou přihnál k D'Annunziovi, tomu tenorovi, a chrstnul mu pihnu sklenku whisky do obličje. Vyvekleli jsme ho ven. Tam se k nám přidal jakýsi barytonista ze sboru a zaslil jsme ještě do jedné místni knajpy. Tam řekl Ray čišníci, že je kurva. U baru seděla skupina zachmuřených místních chlápků, kteří nenáviděli turisty. Jeden z nich řekl: „Hošani, radši odsad vypalte, než napočítám do deseti.“ Poslechli jsme. Doklopyřali jsme zpátky do našeho havříského baráku a šli spát.

Ráno jsem se probudil, a jak jsem se jen trochu pohnul, z matrace se vyvalil obrovský mrak prachu. Zacloumal jsem oknem, ale bylo přibitý. Vedle na posteli ležel Tim Gray. Oba jsme začali hrozitánsky kašlat a kejšchat. K snídani jsme měli zvětralé pivo. Konečně se Babe vrátíla z hotelu a mohli jsme dát všechny věci do kupy a nachystat se k odjezdu.

Každý vypadal, že se co nevidět zhroutí. Když jsme vycházeli k autu, Babe uklouzla a spadla přímo na obličje. Byla pěkně zřízená, chudinka. S jejím bráčkou Timem jsme jí pomohli na nohy. Vlezli jsme do auta; připojil se k nám ještě Major a Betty. Naše smutná zpáteční cesta do Denveru začala.

Za chvíli už jsme byli z hor venku a před náma se placatila nížina kolem Dennveru; bylo čím dál tím větší vedro. Začali jsme něco prozpěvovat. Už mě to srbělo jet zas dál, do San Franciska.

(Přeložil Jiří Josek)

Jack Kerouac vyslov [džek keruek]